

Skræmmende realistisk roman om at være i en psykopats magt

Susanne Staun har skrevet en roman, der ud fra grundig research i udpenslede detaljer beskriver, hvordan kvinder og børn kommer i klemme i det danske retssystem, når de udsættes for en psykopats listige spil. Det er desværre virkelighed for alt for mange kvinder og børn.

AF PUK SABBER

Velkommen til mit mareridt er en roman, men samtidig en skildring af den virkelighed, som jeg som socialrådgiver støder på jævnligt.

Susanne Staun har med tydelighed researchet sig grundigt og langt ind i miljøet - og har fået fisket nogle af de fortællinger frem, der er med til at danne et klart billede af de problemer, som børn og forældre står i, når de løber panden mod en mur - og tror, at systemet er til for dem, der har brug for det, og at loven beskytter den svage part og børnene.

Igennem de næsten 300 sider, der er skrevet i et flydende og billedrigt sprog, guides læseren ind i hovedpersonens verden.

Her møder vi hendes svage og stærke sider. Som mor, som kvinde, som jernladyen, der kan klare alt. Selv det at tage en kandidatgrad med tre små syge børn og en sindssyg mand, der forfølger hende, nedgør hende, sygeliggør hende. På trods, og med en benhård vilje, formår hun at gennemføre og få afleveret sit speciale, endda til UG med pil opad.

Udadtil er denne kvinde en supermor, der kan alt. En af de kvinder, hvorom man tænker: Hvordan gør hun?

Når man så kommer ind bag facaden ser alt anderledes ud. Som det siges i bogen: Man lufter ikke sit snavsede vasketøj offentligt. Tingene bliver inden for hjemmets fire vægge. Rødet, det manglende overskud, hverdagen.

Det hænger kun med nød og næppe sammen, fordi hovedpersonens eks-mand, faderen til de to første børn, træder til som en ven, der hele tiden står ved hovedpersonens side. Derudover har hun sin far og mor, der står som klipper ved hendes og børnenes side. Netværket er stærkt.

Socialfagligt og juridisk er bogen en sand lærebog for begyndere i systemet. Enhver fagperson, der arbejder med voldsramte kvinder og misbrugte børn, burde have bogen som pensum.

Det gælder også alle i børne-unge-forvaltningerne, der sidder med børnesager og som har ansvar for at handle på underretninger om overgreb. Eller for den sags skyld alle de børnesagkyndige sagsbehandlere, jurister og dommere i statsforvaltningen, der har ansvaret for, at de børn, der bliver fanget i sande mareridt, ikke bliver skadet for livet.

Der påhviler disse fagpersoner et kæmpeansvar, som de med tydelighed ikke lever op til med hverken faglig kompetence eller hjerte og hjerne.

I fortællingen er de robotter, der bare følger loven. Det er, som om de har koblet den del af hjernen fra, hvor empatien sidder. Det er, som om de slet ikke vil se virkeligheden, fordi den er for besværlig. Den er for grim og uskøn. Den gør for ondt.

Og hvordan kan de i det hele taget forsvare sig selv og deres faglighed, hvis de en dag indrømmer, at de tog fejl: At det faktisk *var* sandt, at den lille pige blev seksuelt misbrugt under samværet, som alle undersøgelser i øvrigt havde peget på igennem flere år?

Det er altid det nemmeste bare at følge loven, også selvom loven er lige til at kyle i lokummet.

Bogen skildrer en faglig og juridisk utilstrækkelighed på børne- og familieretsområdet. Den skildrer systemer, der ikke arbejder sammen, men modarbejder hinanden.

Den beskriver naive sagsbehandlere, der nemt bliver snoet om de manipulerende typers lillefinger. Den store flotte rolige mand med styr på tilværelsen, der har fundet sig et

nervevrag af en kvinde, som han må passe på. Og hun, der ikke magter opgaven som mor, hvorfor børnene er i fare for at mistrives hjemme ved hende. Hun er jo syg!

Manden, der gør alt for at fremskaffe dokumentation på hendes sygdomme og utilstrækkelighed. Manden, der gør alt for at manipulere sine omgivelser. Som styrer hende med »hård håndværkerhånd« og kærlige strøg og et lille frækt klap i røven, som den kloge, akademiske kvinde sjovt nok falder for.

Penge, magt og kontrol er stadig de mest primitive begreber, men ikke desto mindre tiltrækkende og sexede for en kvinde, der er opvokset med Wegner-stole, Politiken og en gulnet PH-lampe i et borgerligt hjem uden misbrug og vold.

Hun kender simpelthen ikke alle de faresignaler, man skal være opmærksom på, når man møder en sådan mand med håndværkerhænder, der kommer med roser og bærbar computer som gave – og som lover guld og grønne skove.

Ligesom hovedpersonen drages hun langsomt ind i et forhold, der er så kontrollerende, at hun uden at vide det giver mere og mere slip på sine egne værdier og til sidst ikke kan genkende sig selv.

Det er en form for zombietilstand. En tilstand, hvor fornuften godt kan se det hele udefra, hvor der kæmpes på flere planer rent kognitivt for at retfærdiggøre valg, men hvor den fysiske og psykiske tiltrækning er så dragende, at den bliver dødsensfarlig.

Spændingsfeltet er lige dér, hvor regnbuen ender. En form for psykisk orgasme, når kvinder lader deres fornuft sejle og lader kroppen tage over. Når de for første gang i deres liv får en orgasme – og får den igen og igen. Det dyriske i mennesket, når det står klarest. Når reptilhjernen er slået til. Når al fornuft sejler.

Sådan kan en kvindes dragelse til en psykopat beskrives. Sådan beskrives det i bogen, set ud fra én kvindes tanker. Hvor man som læser flere gange tænker: Nej, hvorfor gør hun nu det? Og: Se nu at komme væk.

Det bliver hun også igennem hele fortællingen tilrådet, og hun reflekterer selv over det igennem hele deres forhold – også inden hun vælger at føde hans barn.

Hvor dum har man lige lov at være? En lille pige, som de ikke engang kan blive enige om, hvad skal hedde – og derfor kalder hende ved to forskellige navne. Fra det tidspunkt, hvor hun føder deres datter, står klart for enhver, at nu er der ingen vej tilbage.

Allerede under graviditeten får han hende sygeliggjort i en sådan grad, at hun mister sig selv. Det hele sker i små hak, men til sidst ser hun sig selv tvangsindlagt med en påklistret diagnose, som skal vise sig at forfølge hende - og blive misbrugt igen og igen, når han skal have hende helt ned med nakken over for systemet.

Uanset hvor meget hun kæmper for at få diagnosen underkendt som ikke gyldig, taber hun. Systemerne elsker diagnoser - og stærke følsomme fædre, der vil tage ansvar og have samvær med deres børn.

Systemet ser bare ikke, at det slet ikke er børnene, de er interesseret i, men at få den kvinde, de har »udvalgt« sig, til at knække sammen. Helt ned med nakken – og i værste fald dræbe hende. Så er kampen vundet. Mission completed. De stopper ikke, før de har vundet det, de vil have. Magten. Det er den, der er en del af deres patologiske sygdomsbillede.

Bogen er hård kost. Jeg genkender som fagperson historierne fra den virkelige verden. Så på den måde fremstår bogen som en form for socialrealistisk dokumentar, hvor forfatteren Susanne Staun har formået at give os et unikt indblik i, hvad der psykologisk set sker over tid, når »pæne« kvinder falder for en »alfahan«.

Og ikke mindst hvilke konsekvenser det så har for de børn, der bliver involveret. For man kan sige, at hvis det kun var kvinden, der stod for skud, så var skaden til at overskue. Men det er det ofte ikke i denne type sager.

Det handler jo netop om at få børn med de her kvinder, så de kan styres lige i døden. Og børnene kan blive misbrugt som et middel hertil og udnyttet både fysisk og psykisk med overgreb og vold. Ingen slipper.

Nogle vil sikkert se bogen som et partisk indlæg set fra kvindernes syn. De uskyldige ofre. De stakkels kvinder, der ikke formår at beskytte deres børn mod voldelige overgrebsmænd. Et stereotypet billede på en mand med alt for mange hormoner, der pumper derudaf - og som de svage kvinder og deres børn bliver ofre for.

Nogle kritikere vil måske mene, at bogen giver et bud på kvindernes fremlægning af deres oplevelser af systemet, og at man ikke ser det fra mændenes perspektiv. At blive jagtet som pædofil og voldelig far, hvor de her intelligente kvinder ikke »giver op«, men ubetinget vil have dem ud af deres og børnenes liv. Koste hvad det vil.

Sandheden er dog, som jeg ser det, at forældreansvarsloven, som bogen beskriver ned i mindste detalje med paragraffer og kyniske måder at omgå loven på, rammer både mænd og kvinder, hvilket bogen også tager højde for.

For loven rammer jo også de mænd og fædre, der prøver at beskytte deres børn mod kvinder og mødre, der omsorgssviger deres børn, og som gør alt for at holde fædrene på afstand med lovens magt og midler.

Når det så er sagt, da er det nu engang kun kvinder, der havner i fængsel på grund af tvangsbøder, de ikke kan betale, når de nægter at udlevere barnet til samvær med den krænkende far.

Som også bogen beskriver, kommer børn i klemme lige præcis her, hvor barnet reelt er udsat for seksuelle overgreb.

Og de virkelige fortællinger får det til at ulme indeni, når en mor gang på gang er tvunget til at udlevere et lille barn, der gentagne gange har tegnet og fortalt om seksuelle overgreb, der tilmed er blevet indberettet til de sociale myndigheder.

Når de sociale myndigheder så endelig reagerer og kræver samværsstop, og statsforvaltningen ikke efterkommer dette krav, ender det med, at kommunen ikke kan se andre muligheder end at tvangsfjerne barnet fra dets skadende omgivelser.

Barnet mister da både sin omsorgsperson (mor) - og sin tro på, at voksne er i stand til at beskytte det mod de overgreb, som barnet gentagne gange har fortalt om. Overgreb, der er blevet fortalt til både fagpersoner og til en båndoptager. Til læger, der har undersøgt barnet, til Center for Seksuelle Overgreb, der har påpeget at barnet er i fare ved udlevering til samvær.

Lige lidt hjælper det, når barnet klapper i, når forhørslamperne spotter dem i det lille lokale

hos politiet. Der kravler barnet væk. Bliver bange og husker intet. Alle ved, at det foregår, men ingen kan gøre noget. Og udleveringerne til samvær fortsætter, for det har man ifølge loven krav på.

Det er et indviklet system, hvor man som fagperson skal holde hovedet koldt og hjertet varmt. Hvor man som udgangspunkt skal være kritisk over for beskyldninger om ikke at dømme på forhånd.

Derfor slipper mange desværre også afsted med at begå disse overgreb i flere år, uden at systemet griber ind.

Det er først, når skaden *er* sket – og det lille barn er blevet så sygt, at det nu er åbenlyst for enhver, at det har fået tilknytningsforstyrrelser samt udadreagerende og seksualiserende adfærd.

Forældreansvarsloven er en lov, der ikke kan beskytte børnene i en sådan grad, at de kan vide sig sikre på beskyttelse mod dem, der krænker dem. De er som små gidsler i et kafkask system, hvor den stærkeste vinder. Den med den dygtigste advokat, den med de fleste penge, den med det mest kyniske sind.

Jeg er sikker på, at bogen nok skal få flere op i feltet, da den prikker til vores mest primitive tankegang som mennesker – og ikke mindst som fagpersoner, der skal se sig godt for, når børn kommer i klemme og bliver brugt og misbrugt.

Bogen er på en og samme tid en roman, hvor svigtet er fatalt, men hvor hovedpersonen også formår at bryde ud af sin offerrolle og til sidst må spille med på lovens og systemets præmisser for at redde sit barn.

Bogen kan ikke anbefales at læse, hvis du er grådlabil og gravid - eller i det hele taget har en sart sjæl, der ikke tåler de barske realiteter om retssystemet anno 2015.

Puk Sabber er er socialrådgiver og journalist.

Susanne Staun: *Velkommen til mit mareridt*. People's Press 2015. 283 sider. 249,95 kroner.

Redaktion: Kontradoxia

Emneord: Kultur | boganmeldelse | sociallovgivning | skønlitteratur

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **36 39 73 31**